

מראי מקומות - סוכה

1.

א. ובהמשך שם (אות ה), כ' ליישב קו' זו, ע"פ מה שמבואר בסוגיין דזמן אכילת חיטין שונה מזמן אכילת שעורים, ולכאן לענין המאכל, הכל תלוי בסוג המאכל, דמה שיכול לאכול מאכל אחר במהירות טפי או להיפך, אי"ז נוגע כלל למאכל זה. ולכן לא הי' שייך לכתוב שיעור לזה, דבאמת לכל מאכל יש לו שיעור בפני"ע. אולם ע' בשו"ת חת"ס (חלק ו', סי' ט"ז) שנקט דשיעור א' יש לכל המאכלים, ודלא כדברי המנ"ח, ע"ש.

ג. פת חיטין ולא פת שעורין

הק' הרש"ש, למה הי' צריך לומר "ולא פת שעורין", הא ודאי, אם פת חיטין הוא, אינו פת שעורין. וביאר דבא לומר שאינו ממעט אלא שעורין, אבל לא כוסמין, דלא תימא דדוקא חטים ממש קאמר ולמעוטי אפי' כוסמין, קמ"ל דאפי' כוסמין קאמר, דכוסמין הוי ממין חטין, וי"ל דגם שיעור שהייתן שוה.

ד. פת חיטין ולא פת שעורין

ע' בערוך לנר (ה: סוד"ה כל), שהעיר על מש"כ רש"י שם דבשבח אי"י מדבר, איזה שבח הוא של אי"י דהוי פת חיטין לא פת שעורין. ותי' דכמו דחיטין מוטעמין יותר משעורין, אשר על כן משערינן בחיטים, כמו כן החיטים של אי"י מוטעמים יותר מחיטים של שאר ארצות, וממהרים באכילתן, ולכן משערינן בחיטים של אי"י דוקא. וכעיי"ז כ' לענין גפן, דצ"ל דיין של אי"י עב טפי מיין של שאר ארצות, ואינו ממחר לצאת כשל שאר ארצות, וכמו דמחלקינן בין יציאת מים ובין יציאת יין.

ה. גפן כדי רביעית יין לנזיר

פרש"י, לענין שאר איסורי נזיה, דאיכא מ"ד דחרצנים ולולבין ועלין מצטרפין לשיעור רביעית יין, שאם יתנם לכוס מלא יין, עד שיצא ממנו רביעית יין, וע"ש שביאר החילוק בין הוצאת יין ובין הוצאת מים. אולם הק' הרש"ש, הרי הגודש מתרבה ומתמעט לפי ערך רוחב הכלי ועובי דפנותיו, ומדוע לא בארו לנו חז"ל באיזה כלי לשערם. עוד הק' על רש"י, דחידוש גדול כזה, דמשערינן ביותר מרביעית בכדי הגודש, לא נשמע ממנו במקומו במס' נזיה, אלא שלא במקומו ואגב אורחי'. ולכן כ' לפרש באו"א, דכדי רביעית יין לנזיר היינו שיעור רביעית יין כשיקרוש.

ו. ככותבת הגסה ביום הכפורים

וק', הא אי' ביומא (פ) דמיוה"כ אנו למדים דהיכא דשינה הכתוב במשמעו, שינו חכמים בשיעורו, דכיון דכתיב לא תעונה, אמרו חכמים דשיעוריה ככותבת, ומשמע דאינו הלמ"מ. וע' שפת אמת (שם עט) דכ' דכיון דלא ידעינן אם בגרעינתה או לא, כדאי' התם, אי"כ כיון דבעי ישוב הדעת אמרו דע"כ דהשיעור הוא כל כמה דגסה. אבל אי"ז יישוב לקושיא שהקשינו, דבגמ' מבואר לכאן דמה ששינו חכמים מכזית הוא משום דשינה הכתוב בלשונו, ולא רק מה דקבעו השיעור בככותבת הגסה. וע"ע בריטב"א ביומא (עג) דהביא הגמ' דמתוך ששינה הכתוב במשמעו שנו חכמים בשיעורו, ועיקרא דמילתא דשיעורין הל"מ, וצ"ע כוונתו בזה.

א. הוא טמא מיד והן טהורין עד שישהה בכדי אכילת פרס ויש לעי' בגדר הדבר, האם הבגדים טמאים מדין טומאת בגדים, כמו שמצינו בכמה מקומות שעצם לבישת הבגדים בזמן הטומאה מטמאתם, או דלמא דהם טמאים מחמת עצמם ולא מחמת הלבישה. ובפשוטו לכאן נראה דהם טמאים מחמת שהוא לובשם, ולכן חלוקים הם ממלבושים שאינו לובשם, דטמאים מיד. אולם ע' בחי' ר' חיים הלוי על הרמב"ם (טומאת צרעת) דכ' להוכיח דאין דינם לקבל טומאה משום דינא דטומאת בגדים, אלא מחמת עצמם, ומה דטומאת הבגדים בבית המנוגע תלויה במה שנכנסים עם האדם הלובשם, זהו רק לענין הדין ביאה, דע"י ששהה האדם שם בהבית המנוגע חשיבי הכלים ג"כ כבאין להאהל המנוגע, אבל טומאתם באמת מחמת עצמם. והוכיח כן מהא דתנן בנגעים דהיכא דהי' עומד בחוץ והכניס ידו לפניו דחכמים אומרים דאינם טמאים עד שישהה בכדי אכילת פרס. דהיינו, דאף דהאדם עצמו אינו טמא, מ"מ כליו טמאים, וע"כ משום דטמאים מחמת עצמם, ולא מחמת האדם. אולם ע' בגליונות חזו"א דכ' דמתוס' בחולין (עט): מבואר דכבוס בגדים כאן הוא כמו כבוס בכל התורה כולה, ומה דהכניס ידיו דרך טבעותיו טמאים הגם שהוא טהור, כ' תוס' דזהו רק דין דרבנן.

וע"ע במנחת חינוך (קע"ה, כ) דכ' לחדש דהא דאמרי' דגילתה תורה דבגדיו שלבוש בהם אינם מיטמאין מיד, זה דוקא בבגדיו העליונים שאין נוגעים בגופו, דאינם טמאים בעצמם משום כלים הנכנסים לבית המנוגע, וכן אינם טמאים מחמת נגיעת האדם, כיון שלא נגע בהם בגופו. וע' אבי עזרי (טומאת צרעת ט"ו, ו) דכ' לתמוה על המנ"ח, דאם הכלים שאינם נוגעים בגופו לא נטמאים רק בששהה, אי"כ מה גרע שהאדם נוגע בהם, הרי הנגיעה לבד לא מטמאת, דהכלים אינם מיטמאים מולד הטומאה. עוד הק', דאי' להדיא בתו"כ דגם הבגד שהוא לובש אינו טמא עד שישהה בכדא"פ, והניח בצ"ע. [ואולי לפי הגר"ח יש ליישב קו' הראשונה של האבי עזרי, דמה שנוגע בגופו הוא טמא מחמת הדין כיבוס בגדים דכה"ת כולה, דהיינו טומאה בחיבורים, והבגדים שאינם נוגעים בגופו יש להם דין מחודש דטמא הלובשם מחמת הדין ביאה. אבל האבי עזרי י"ל דס"ל כהחזו"א, דדין טומאה זו אינו דין מחודש, אלא הוא גדר בטומאת חיבורים דכה"ת, וא"כ אין לחלק בין מה שלבוש על גופו ובגדיו העליונים.]

ב. עד שישהה בכדי אכילת פרס

העיר המנחת חינוך (ש"ג, ד), הא אין כל טבעי אנשים שוים, יש ממחר באכילתו ויש מאחר, וא"כ יש לעי', האם משערינן בכל א' וא' כפי טבעו, או דלמא משערינן הכל באדם בינוני, ואין חילוק בין האנשים כלל [ויש לעי' אם שייך ספיקו כאן בכלל, שהרי הוא מסתפק לענין צירוף אכילה, ובה שייך טפי ספק זה, דאולי מצרפין כל מה שהוא אוכל בשיעור כדי אכילת פרס שלו, משא"כ כאן, שאין זה אלא שיעור בעלמא, אבל אינו אוכל כלל, אולי פשוט דהכל שיעור א']. וכ' שכן מסתבר, דמשערינן באדם בינוני, אלא דהק' על הפוסקים שלא מבארינן השיעור כמה הוא, וצ"ע.